

Bétsből, Kedden, November' 24-dikén 1818.

B é t s.

Gróf Wallis József ö Exc.ja, Kärighmaini Báró, az Arany-gyapjas RendRittere, a' Sz. István Magyar Kir. Rend' Nagykeresztese, a' Polgári megtiszteltetés' arany keresztjének birtokosa, Cs. K. Valóságos Titkos Tanácsos, Camerarius, Státus- és Conferenzialis Minister, az Igasságtételtanátsának fő Elölülője 's az igasságtételi törvényes dolgok' Udvari Biztossága' Elölülője, Cseh és Morva országokban több Uradalmaknak Ura, e' hónap' 18-dikán estvéli 10-zedfél órakor, a' Gula megütvén, meghalálozott. Még nem töltötte volt be életének 52-tödik esztendejét. Maga után hagyott egy özvegyet született Gróf *Waldstein Rosalid*; Maximilian, Mihály, és Lajos slyakat, kik közzül az *első* Cs. K. Valóságos Camerarius, Csehországi Kormányozószeke Tanácsos, és a' Rakonitzi kerület' Kapitány; a' *második* Cs. K. Valóságos Camerarius; 's Kapitány a' Bavariai Király' nevet viselő Gyalog Regementnél, a' *harmadik* Cs. K. Camerarius és Hadnagy az Ang. Régens Princz' nevet viselő Huszár Regementben; és egy leányt, *Rosát*, Dittrichstein Hertzegnét.

Német Ország.

Aachenből ezeket írták November' 10-dikén: —

„Ugy látszik, hogy meg volna határozva, hogy itt e' hónap' 18-dikáig mindenk elvégeztessenek, 's hogy azután a' Monarkhák és Ministerék innét

haladék nélkül elútozzanak. Austriai Császár ö Felsege München felé veszi útját, a' hol, mint halljuk, néhány napokat töltvén Bétsbe December' 2-dikán fog megérkezni. Az ö Felsege' külső dolgokra ügyelő Ministere Hertzeg *Metternich*, Aachenből Brüsszelbe veszi útját néhány napokra, a' hova Sándor Császár is el fog menni.

„Frantzia Királyi Hertzeg *Angouleme* Nov. 6-dikán a' Pruszszus Királynál ebédelt a' több Monarkhakkal, 's 10-dikben már vissza indult volt Frantziaország felé. Nem egyebért jött vala ide, hanem tsak hogy az Orosz Császár 's Pruszszus Király látogatássokat, a' testre *Lajos* Király helyjett, ezeknek vissza adja.

Egy újabb tudósításban ezeket írják ugyantsak Aachenből Nov. 15-dikán: — „Mint valóságot így közölhetjük, hogy itt minden féle tanátskozások Nov. 17-dike és 19-dike között bezárattatnak. *Sándor* Császár 16-dikban estve vagy 17-dikben reggel Brüsszel felé veszi útját, a' hol 4 vagy öt napokat töltvén ismét vissza tér Aachenbe, de tsak egy éjjeli meghalásra, melly után azonnal tovább folytatja útját Németországon. Hogy December' 15-dike előtt Bétsbe megérkezzék, nem gondolják.

Catalani Nov. 12-dikén adta Aachenben az utolsó Cöncertet. Az ebből bejött pénzt az Aacheni szegényeknek adta. Jó summa bejött belőlle. Innét Londonba veszi útját.

Alexander, a' híres *Ventriloqus* (hasából beszélő) is jelen volt Aachenben.

A' Garnerin leánya nem tett több próbát *Aachenben* a' levegőben való hajózással. Kihirdette az apja, hogy a' levegő golyóhis, mellyet a' szerentsétlen próbatétel alkalmatosságával tsak magára felbótsátottak, egészszen haszonvehetlenné lett.

Azon dolgokra nézve, a' mik Európa' hadi 's világi iheatromán 1815-től fogva történtek, 's a' mik Aachenben néhány hetek alatt elfordultak, nem tsak a' dolgoknak mostani hanem jövődő állapotjokért is nagyon megérdemlik az itt következő megjegyzések a' közönséges figyelmet: —

Emlegették a' közönséges levelek, hogy a' Szövetséges seregeknek Frantziaországból lejendő eltakarodások után azonnal egy közönséges Manifestum fogva világ' elejébe bótattatni: de ez a' Manifestum, mint a' közönséges levelek crössítik, már most el fog halasztódni, vagy talám egészszen is maradni. Elhaladásának oka az, hogy valami új Szövetségnek köttetése eránt való alkudozások vétettek munkába. Bizonyos részek (Angliát különösen megnevezik) arra hajlottak, 's azt jóvallozták, hogy jóleszen tsak az eddig fennállott 's ügynevezett *Quadrupla Szövetséget* fenntartani, 's még jobban megerössíteni. Frantziaországnak pedig az a' kívánsága, hogy mivel ez a' Szövetség tsak egyenesen ő ellene volt köttetettve, tehát már most, minelutánna a' körülállások megváltoztak, ez a' *Quadrupla Szövetség* bomoljon széllyel, 's a' Szövetségbe ő is bevétettvéu, legyen a' *Quadruplából* *Quintupla Szövetség*. Ez a' tárgy intressánsabb, hogy sem a' lefolyt néhány esztendőkből való rövid tarlózást meg ne érdemlené:

Az 1815-dik esztendő nem tsak az abban előfordult nagy hadi történetekre nézve, hanem az abban készült fontos Kötésekre nézve is igen nevezetes, a' melly Kötésekből szerkeztetődött végre őszsze a' szóban lévő *Quadrupla Szövetség*. *Februarius* 28-dikán 1815-ban kötötték legelőbb a' Pruszszus és az Oroszbirodalmak egygyütt a' *Kalisch* Alkut. Ehez járult *Mártzius* 3-dikán az Anglia' és Svétzia' Segedelmi Kötéssék, 's ugyan ezen esztendőben *Junius* 15-dikén, *Reichenbachban*, az Oroszbirodalom 's Pruszszia között készült újabb, Szövetségi és Segedelmi Alku. Még ezen esztendőnek őszén beállott ezen *Coalitzioba* Austria is, 's így készült-meg nem soká, *Töplitzben*, 1815-ban Október' 9-dikén, a' *Quadrupla Szövetség*, Austria, az Oroszbirodalom, Pruszszia, és Anglia között.

Ezen négy nagy Hatalmasságoknak Szövetségére állottak még ezen esztendőben: *Bavaria* a' Riedl Kötés által Okt. 8-dikán, *Württemberg* a' *Fuldai* Kötés által Nov. 2-dikán, 's a' *Hassiai* Landgróf a' *Frankfurti* Kötés által December' 2-dikán. Így tselekedtek Pruszszia közbénjárásának segedelmével *Baden* és *Nápoly* is, Nov. 20-dikán, 's Jan. 11-dikén 1814-ben, 's azután 3-mad nappal, Jan. 14-dikén, Dánia is; úgy hogy a' Hatalmasságok vagy még 1815-ban, vagy legalább az 1814-dik esztendőnek elején mind bele léptek vala ezen Szövetségbe.

A' *Lipsiai* tilkozet után harmad nappal, úgymint 1815-ban Október' 21-dikén oly Egygyezést tett a' *Quadrupla Szövetség*, melly által a' határoztatott-meg, hogy mi módon kellessék a' közönséges ellenség' kezéből kiszabadított Német Státusokat a' közönséges békességnek helyreállásáig kormányozni. Egy újabb Kötés által, melly a' Szövetséges seregeknek Párisba lett bemeneteljek előtt négy hetekkel, 1814-ben

Mártzius' 1-ső napján, *Chaumontban* készült, még szorosabban össze tsatolatott a' *Quadrupla Szövetség*, mint-hogy ebben már az is meghatározatott, hogy mitsoda lépéseket fognak ezen Szövetség' tagjai azután tenni, ha a' *Napoleon*' részéről *Chattillonban* ajánlatott békességi feltételek, elfogadtatnak, avvagy el nem fogadtatnak. Ez a' Kötés még máig erőben van, 's a' későbbben következetteknek is fundamentuma, 's minden Kötések között, mellyek a' *Párisit* megelőzték (melyről tsak majd alább fogunk szollani) a' legnevezetesebb.

A' nevezett *Quadrupla Szövetségből*, hogy a' dolgokat annál jobban képviselni lehessen, most a' következőket szükséges megemlítenünk. Annak 5-dik cikkelyében ezek mondatnak: — „Az alkuvó Felsőleges Részesek, fenntartván mind-azáltal magoknak azt a' hatalmat, hogy akkor, a' mikor Frantziaországgal meg fognak békéllni, egymással azon eszközökre nézve, mellyek által ezen békesség legjobban fenntartathatik, megegygyezzenek, mostanhban megegygyeztek azeránt, hogy Európában lévő birtokaiknak oltalmára, Frantziaország által, ezen békesség után azok ellen tétethető minden ellenséges próbáknak ellene állhassanak, végképpen való kötésre lépjenek. Ehez képest költsönösen elkötelezték egymásnak magokat, hogy ha Frantziaország közzülék valamelyiket megtámadná, 60,000 emberekkel fogják egymást segíteni.

Az utolsó cikkelyben, a' 16-ban, ezek mondatnak: — „Mint-hogy ez a' véghatározású Szövetség oda céloz, hogy Európában a' politika' mérő serpenyőjiben való egyenlőség fenntartatassék, a' Hatalmasságok' tsendessége és függetlensége bátorságossá tétethessék, 's azon erőszakos tselekedeteknek, mellyek Európát illy sok esztendőktől fogva pusztították; élejekbe gát vettethessék, megegygyeztek

a' Felsőleges Alkuvó Hatalmasságok, hogy ezen Kötést, annak aláíratásától számlálván husz esztendőig kiterjesszék, 's fenntartják magoknak, hogy ezen időnek eltéleése előtt három esztendőkkel, egygyütt előre meghatározzák, hogy valyon ezen Kötésnek tovább való fennállása szükséges legyen-e?„

A' *Chattillon* i alkudozások elkövetkezvén, mint tudjuk, félbe is szakadtak a' nélkül, hogy a' *Napoleon*nal való kötés megkésztülhessen; 's végezetre a' Hatalmasságok *Párisba* bémenvén, ott készíttette meg az ő belőlök álló *Quadrupla Szövetség*, 1814-ben Május' 30-dikán, az úgy nevezett *Párisi Kötést*, melyben nem tsak az Alkuvó Részek között való békesség megkötötetett, hanem az is meghatározatott, hogy az Európai egyéb Hatalmasságok között való egygyességet 's jó egygyetértést is fenn fogják tartatni.

Londonban azonközhen nem soká azután még valami *Toldalék-Alkú* is adott a' *Quadrupla Szövetséghez*, melyben egyebek között már a' *Bétsben* 1815-ben tartatott *Congressusra* is valami tekintetek fordultak elő. Igy következett el ezen *Congressus*, melynek körülállásai még elég friss emlékezetben vannak az *Ujságolvasók* előtt. Igy történt 1815-ben *Mártzius'* 25-dikén, hogy a' *Chaumonti* Kötés megújittatott.

„Azonközben, az Európai Hatalmasságok között ma fennálló körülállásoknak van még egy más, és mind ezeknél a' Kötéselnél sarkalatosabb fundamentuma; ez az, a' mellyet ők 1815-ben *November'* 20-dikán megerősítettek, tudniillik azon a' napon, mellyen a' magok *Párisba* való másodikszi bemeneteljek után, a' békességre rá állottak. Ez a' *Világ'* új *Historiájában* a' legfontosabb Aktáknak egygyike. Ebben arra kötelezték-el magokat a' négy Hatalmasságok, hogy valamint egymásnak tett ígérteiket

úgy Frantziaországgal tett Kötésseket is megtartják, 's az ezzel öszszetsatolódásban lévő minden különös Egygyezéseknek megtartatására is, vigyázni fognak. Ezen Kötésnek következése volt az, hogy a' négy Nagy Hatalmasságok ezen időtől fogva *Párisban* egy különös Biztosságot tartottak, mint ez, ezen Rötésnek *első* tikkelyében meghatározottat vala. Ugyan ennek *második* tikkelyében a' fejeztett ki, hogy ha Frantziaországban láрма találna kiütni, tehát ezen esetben a' négy Nagy Hatalmasságok egymás között, 's a' Frantzia Királlyal egygyetértőleg, Státusaiknak bátorsága 's Európának közönséges tsendessége felől gondoskodni fognak. A' *harmadik* tikkely' foglalata e' volt: — „Ha a' Frantziaországban hátra maradandó armádákat meg találják támodni, ezen esetben a' négy Nagy Hatalmasságok, mint a' Ch a u m o n t i Kötésben meghatározottat, azonnal ki fognak 60,000 embereket, sőt, ha ennyi elég nem lenne, többet is (egygyik egygyik) áltítani a' békességnek és tsendességnek helyrcállittatására nézve. Ehez képpent azt is fenntartották magoknak, hogy Frantziaóra nézve úgy intézik el a' dolgokat, hogy jövendőhen el lehessen távoztatni a' hadakozásnak kiütését. A' Kötés' 5-dik tikkelyében a' van meghatározottatva, hogy ennekutánna bizonyos időszakaszokban vagy magok a' Monárkhák vagy pedig az ő Ministereik, öszszegyülekezéseket tartsanak, a' mellyek közönséges tárgyú és nagy fontoságú dolgok felett való tanátskozásokra legyenek szánva, 's a' mellyekben azok az eszközök fontoltassanak meg, mellyeket ők a' magok népeiknek boldogittatására legszükségesebbelének 's Európa' békességének 's tsendességének fenntartatására leghasználatosabbaknak fognak tartani. A' *hatodik* tikkely' foglalata a' volt, hogy egy ilyen öszszeesküvés az 1818-dik esztendőnek öszén tartatassék.

Itt, Aachenban, által adták a' négy Hatalmasságok Fr. Minister H. *Richelieu*-nak ezen Kötés' mását, egy oly irással egygyütt, melyben kifejeztelve van, hogy a' négy Nagy Hatalmasságok mit fognak azon esetben tenni, ha a' nyughatatlanságok Frantziaországban ismét ki találják ütni. Ez a' levél elkerülhetetlenül szükséges annak megértésére, hogy mitsoda állásba legyen Frantziaország most a' több Hatalmasságokra nézve helyeztetve, 's hogy az Aachen mostani tanátskozások' lelkét vagy valóságos minémiségét meg fogni lehessen. Ha Frantziaország a' többi Hatalmasságok' Szövetségébe bevéttetődik, úgy el fog bomlani a' *Quadrupla Szövetség*, 's ekkor osztán a' mindent befoglaló *Szent Szövetségbe* lépik által minden.

A' *Bavariai* újságok szerént a' Rénus bal partja felől lévő Eavarus kerületben lakó két féle hitü Protestansoknak öszszetsatolódását a' Király Oktober' 10-dikén megerősítette. Az ő öszszetsatolódássokról szolló Aktának főbb fundamentomai ezen Tikkelyekben adatnak elő: — A). *Közönséges Határozások*: A' két Vallások atyafiságosan egygyesítették, ily nevezet alatt; Protestans-Evangélica-Keresztyén Egyház. Ennek nintsen egyéb hit fundamentuma, tsak a' Szent Írás. — B). *Egyházi Tudomány*: Ez a' Szent Vatsorát, a' Jésusra 's a' velle való legholdogabb egygyesülésre emlékeztető innepnek magyarázza lenni. A' gyonás ezen tudomány szerént, tsak a' szent vatsorával való élet megelőző önn'vizsgálás, tehát ezentúl nem gyonásnak, hanem Előkészületnek nevezetik. A' Praedestinationora (előrendeltetésre) 's az idvességre való elválosztatásra nézve ekképpen fejezi ki ezen Egyház a' maga meggyőződését: Az Isten mindeneket idvességre hltározott 's egygyiktől se' vonnya el azon eszközöket, hogy

abban részesülhessenek. A' szükségben való megkereszteltetést nem veszi-be. — Ezek azok a' fő prínczipiumok, mellyekből ezen öszszetsatolt Evangelika Egyháznak minden egyéb hit-tudományai lehozattatnak — C). A' Ritus és Liturgia (az isteni tiszteleti rendszabások) — D). A' vallást illető Oskolai taníttatás — E). Az Egyházi Vagyon; annak öszszetsatoltatása, az azzal való gazdálkodás, 's annak költőse. — F). Egyházi Constitúzió. G). Egyházi Fenyíték.

* *

Ugyan (Nov. 10-dikéről) ezeket jelentik a' Frankforti Frantzia Ujságlevelek *Aachenből*: — „Azon *criticns* környulállásnak, melly Európában mostan elő fordult ('s a' mely a' 39-dik számú M. Kurir' 522-dik levéllapján is említett) elkerülhetetlenül magára kellett a' Monarkhák' figyelmét vonni. Ámbár azon nagy pénzváltó házak, mellyek magokra vállolták azt, hogy Frantziaországért 9 hónapok alatt a' még hátra lévő adósságot bizonyos egyenlő részekben a' Szövetséges Hatalmasságoknak le fogják fizetni, semmi kifogást nem tettek is, ezen Hatalmasságok tsakugyan fontolóra veték azt, hogy ha a' pénzváltóknak kasszáik ezen summákat a' meghatározott idő alatt kiadni kéntelenítették, így a' közönség' kezéből még több pénz kivettettvén, kész pénz' dolgában még nagyobb szükség fogna lenni, 's ez, majd továbbat igen rendkívül való grádirra léphetne: tehát több versbéli tanácskozásokat tartottak a' 9 hónapokra határozottatott időszaksznak meghosszabbíttatása felett, és ezt elmulaszihataatlanul szükségesnek lenni találták. *Barringet*, azon főbb pénzváltót is, a' ki másokkal egygyütt a' Frantzia adósságnak 9 hónapok alatt való lefizetését magára vállolta, ide hívták *Londonból*, hogy mondja-meg ezen fontos tárgy éránt való vélekedését. Kétségen kívül való dolog, hogy ezen idő-

hoszszabbítás már meg van határozottatva, 's tsak azeránt különbözök még a' vélekedések: hogy mennyivel kellessék megtoldni az időszakaszt? Eleintén arról volt szó, hogy esztendőtt kell tsinálni a' 9 hónapokból: de későbbre jónak találtott, hogy még ennél is tovább terjesztődjék a' fizetés' ideje, azért, hogy annál könnyebben megfelelhessenek a' pénzváltók a' magok fogadasailnak, 's annál inkább el lehessen kerülni, hogy a' készpénz az Europai közönség' kezében még jobban is meg ne fogyatkozzék. A' Rabinétek nagyobb részint kinyilatkoztatták ezen köz jó éránt viseltető tekinteteket és hajlandóságokat, 's nem lehetne tudakoznunk, ha azt hallanók, hogy a' Frantziaország' adósságának, mellyel még a' Szövetséges Hatalmasságoknak tartozik, 9 hónapok alatt való lefizettetése 18 hónapokra vagy talám két esztendőkre is kiterjesztetett.

Frantzia Ország.

Straszburban Nov. 6-dikán *Garnier* nevű napszámos 's *Klink* nevű áts emberekre, esztendeig tartó fogságból, 200 Frank birságfizetésből, 's az egész törvénykezési költségnek megfizetéséből álló büntetést mondották, azért, hogy az utóbbi rekruta-sorsvenáskor lázszatólag beszéllettek.

Konstantinusz Orosz Nagy Hertzeg Október' 10-dikén még Párisban volt, 's ekkor nap' a' Királynál ebédelt. — *Hertzeg Talleyrand* November' 8-dikán Párisba ment. — *Nápolyból* gőzhajó érkezett November' 5-dikán a' Mársiliai kikötőhelybe, melynek nézésére nagy sokasággal jár-ki a' nép. Nem régen készítették Nápolyban. *I. Ferdinandus* nevet adtak neki, minthogy ott e' készült legelőbb. Ditsérik, hogy nagyon szép alkotmány.

Lefeuve nevű Báró, a' Betsület Legió' egygyik Cohorsa' Kintstartója *

a' Fontainebleau-i nemzeti sereg' Ordonauteur Biztosa, Nov. 3-dikán halt-meg életének 72-dik esztendőjében. Ő, életének végefelé azzal tette magát nevezetessé, hogy a' mult Oktoberben a' Követek' választása' alkalmatosságával bevittette magát betegesen Melünbe a' Választók' gyűlésébe, csak azért, hogy Generális *Lafayette*-re adhassa voksát.

Nagy Britannia.

Ceylon szigetén még nem állíthatták helyre az Anglus seregek a' tündeséget, 's nints is reménségek, hogy mostanság egészen helyreállíthassák, minthogy a' sziget' eredeti lakosai annak minden belső menedékeit jól esmerik, 's csak elé'shátra tsalogatván 's hurezolván az Anglus tsapatokat, a' közben nagyon vesztegetik őket.

Az Anglus Ministerialis újságból ily tizikelyt közöl a' Bavariai Allgemeine Zeitung: — „Bonaparte, úgy mond, őt ládákat kapott *Elphinstone* nevű úrtól, Kántonból (Chinából), melyekben házi készületek találtattak, 's egyebek között találtatott benne a' fja' márvány mejképe is, 's a' melynek ő különösen örvend. A' képfaragó mester 100 font Sterlingekre tette munkája' árát: de Napoleon 500-ról való Vekselt küldött érte, azért, hogy artillerista tisztt Radovich' urnak abbéli hárvallásáért is fordúljon valami, hogy a' szigethez való kikötés azon hajónak, melly ezen portekákat oda vitte meg nem engedtetett.

Annak a' nevezetes de nagyon szentséttlen Anglus Prokurátornak *Romilly*-nek, lének forrasztó haláláról a' közelébb költ M. Kurirban emlékeztünk, feleségéről azt írják, hogy *Quacker* leány 's az anyjának leánykori neve *Misz Whaler* volt, a' kit ezelőtt 50 eszten-

dőkkel Angliában *Szép Quackerné* neveztek közönségesen, 's a' kit *Galton* nevű férjet kapván, ettől lett az a' leánya, kit idővel *Romilly* elvett. Ez a' *Galton* kisaszszony is igen szép volt. Hajadon korában *Romilly*-be nagyon bele szeretett, de mind ketten szegények lévén, *Romilly* végre kinyilathoztatta a' leánynak, hogy ő kész leszen ötet feleségül venni, csak várokozzék, minthogy neki elébb két féle vagyóra kell a' prokuratorságból szert tenni, egygyet a' maga szegény szülőji számára, mást a' végre, hogy ebből a' feleségét eltarthassa. A' leány várokozott — *Romilly* derék és szorgalmatos Prokurátor lévén, kevés esztendő alatt szép pénzt gyűjtött — 's egyszermind betűletes ember is lévén, szavát megtartotta — 's a' szép *Galtont* elvette.

Benaresből a' hol Napkeleti Indiában a' Braminék' legfőbb Egyeteme (Universitása) találtatik, nem régen őt Indus ifjak érkeztek Angliába tanulni. Az *Oxfordi* Universitásban tanulnak.

Ujabb újságok.

Aachen-ből Nov. 14-dikén: — Az Austriai Császár ő Felsége innen való elindulása állandóan 17-dikre van határozatva. Ezen napon *Kölnig* folytatja útját 's November' 18-dikát ott tölti el; 19-dikben *Bingenig*, 20-dikben *Moguntzián* és *Frankfurton* által, *Miltenbergig*, 21-dikben *Creilsheimig*, 22-dikben *Donauwörthig*, 's 25-dikben *Münchenig* folytatja útját, a' hol 4 vagy 5 napokat szándékozik tölteni.

Sándor Császár 16-dikben *Brüsszelbe* veszi útját; 24-dikben *Frankfurt*-ba érkezik; a' honnét *Stuttgardon*, *Weimaron*, 's *Bétsen* által folytatja útját *Szent Petersburg* felé.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
November' 20-dikán 245 $\frac{1}{4}$ — 21-dikén 245 $\frac{3}{4}$ — 25-dikán 245 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

E r d é l y .

Sz. Udvarhelyről 1818. a' 10-dik Holnap 20-dik napján.

Udvarhely a' Nemes Székeleknek Anya Várossa a' négyféle Privilegiumokból és innen különböző Jurisdictionokból következett Viszszavonások miatt sok Tizedektől fogva nyomorgattatván, félt elenyésztétől, 's az azt siettető kevessek hathatós ellentállások mellett is bátor szível kívánván *uniolodni*, sok keserveit, az aerariumra nézve a' nagy fogyatkozást, a' köz Terhek hordozására nézve az elcszenvedhetetlen hátra maradást jel adta vala nem régen mult Esztendőfe az Erdélyi Fő Kormány Széknek. — Azonnal kineveztetett Brenyitskai M. L. B. Jó'sika János Fő Kormány Széki Tanácsos és Provincialis Fő Commissarius Ur ő N. s. ága mind az egygyesülni kívánó, mind pediglen az *Egységet* ellenző két Felleknek kihalgatásokra. — Nem mulatta el a' Székellyek Anya Várossa ezen Tárgyban az Uralkodó Felséget Erdélyben jártában egy Könyörgő Levelével felkeresni; a' Ki is, könyörölni született indultya szerint paranisolt a' fenn tisztelt Fő Kormány Széki Tanácsos Úrnak az aránt, hogy Sz. Udvarhely várossa *Unioja* dolgában tejendő munkásságát siettesse — Tsak képezni lehet azt, mint ohajtotta Nemes Városunk hogy azon boldogsága kieszközlésére törekedő noct. Urat kebelében tisztelhesse — 11. Oct. eljött az a' kívánt óra, melyben a' Fő Kormány Széki Tanácsos Ur ő Nagysága, a' maga megérkezését, a' Nemes Városnak estafetaliter jelentette — Nagy volt az Öröm, pompás az Elfogadás, mert azon napon a' Nemes Városnak 500 Lovassai virgontz Lovaikra, Trombiták' harsogásai között a' magok Galájokban felültenek, a' Város Határa szélére szép

rendel ki mentenek; az hová is midőn örömmel várt kedves Vendégek megérkezett, a' Városi Nemes Magistratus érdemes Szoszollója T. Szaidel János Ur által e' képpen fogadtatott: „Méltóságos „Consiliarius és Fő Biztos Ur, Nagyságos „Urunk! Risded Sz. Udvarhely Anya Városunk Lakossainak Századok alatt homályban fetrengett napjai most derülnek fel, midőn Nagyságodat fris jó egészségben Határunk szélére megérkezni vagyon Szerentsénk tisztelni, hozza az Isten Nagyságodat tovább is közel fekvő Városunknak közepébe, az hol „többi hiv Lakosaink is Nadyságodat mint „Véd Angyalokat szív ohajtva várják, mint „a' kőnek bölts és kegyes Rendelése által, sok viszontagságainknak elfordítatását, és régen ohajtott 's egymás „között meg tett Egygyességünknek helyre „állittását reménljük és várjuk, melyek „szerént Városunk szép Harmoniában „lévén; annak Lakossai Istenesen élhesenek, Felséges Fejedelmünk hiv szolgálattyára, édes Hazánk, és Nemes Városunk nagyobb boldogságára. Instáljuk Ns.godat méltóztasson Igazságunkban manutenealni, hogy annál fogva „Ns.godnak halhatatlan Nevét késő Maradékaiban Nemes Városunknak Lakossai örökre áldhassák; most pedig ajánljuk magunkat különösön, egész Városunkat pedig közönségesen Ns.godnak „kegyes Gráziájába“ — A' millyen érzékeny, és szivreható volt ez a' Beszéd, olyan felséges a' Fő Kormány Széki Tanácsos Ur ő Ns.gának ezen rövid Fellelettye: „A' millyen szivesen várt, a' „millyen örömmel és abból folyó Tisztelettel fogad, a' mint látom, a' Nemes Város engemet, oly szivesen azon „leszek, hogy a' töllem ki telhetőkben „a' Nemes Város boldogítására lehessek, hogy minden boldogság Lelkét,

„Az *Eggyiséget* kieszközölhessem.“
 — Estve lévén az Idő, a' mellyben Szerentséje lehetett a' Nemes Városnak egy boldogítására siető *Jósika Jánoshoz*, meg volt világosítva az egész Város, leg pompásabban a' Botos Uttza, a' Piatz sor, a' Ref. Nemes Collegyom, a' Cat. Seminarium, és a' Plebania, a' szakadatlan Éljen kiáltások, a' két helyen sorba állított, és számtalan sokszor meggyújtott Mo'saraknak Levegőt hasogató, és Örömet harsogó durrogásai hirdették a' régen várt kedves Vendégnek szerentsés megérkezését, mind addig, míg a' Nemes Anya Szék ottan lévő Házához bé szállított — Millyen nagy Észszel, Tudományossággal, Törvényességgel, millyen nagy Tekintettel, és mindeneknek elfelejtethetlenül megteltző kedvességgel folytatta itten Kötelességét hat tellyes Napokig, nints az a' Penna a' melly azt leirhassa, azt még az okossággal páros érzékeny Szív is ki nem magyarázhatja. — Mély bélátással, nagy okossággal elvégezvén a' Fő Kormány Széki Tanátsos Ur ő Ns.ga (meghiszem hogy némelyek előtt kedvetlen, de) a' Nemes Városra nézve kedves és örökre fenn maradandó Kötelességét, el hagyta aztot 19. Okt. — Sajnálta a' Nemes Város Kedves Vendége elrepülését, de örömmel elbótsátotta, tellyes reménységgel lévén, hogy nem sokára még sebesebben fordul vissza, és a' Felsőes Tronustol megerősített *Egységét* a' Nemes Városnak maga fogja publicálni; és a' még most széjjel tépve maradott Várost jó rendbe szedvén, több nagy érdemeit azzal is halmazni fogja, mellyet adjon is a' *Nagy-Eggyet* böltsen Kormányozó!!! El kísérték akkor is a' Nemes Városnak Előljárói nagy szánu paripás Polgárjaival Bögözög, az holott is a' Nemes Magistrus a' fenn tisztelt Szoszolloja által e' képpen butszozott el: „Mlgos Consiliarius és Királyi Biztos Ur! Nagyságod-

„nak közelebbi napokban Városunkban „lett szerentsés megérkezését minden „Lakosainkat egygyütt sűrű örömköny „cseppek gördülései között szemléltük; „ottan léte alatt mindnyájon örvendez „tünk, mert Ns.god Lakossaink szíveit „megvigasztalta, és nagyobbára megnyug „tatta, mellyekért ezer áldásokat kívá „nunk Ns.godnak! Nagyságod mostan töl „lünk eltávozik, bennünket itt hágy, de „méltóztassék kegyes emlékezetében tar „tani; Mi Nagyságodtól elmaradunk, de „kísérni fogják Ns.godat minden utazá „saiban hív Lakossainknak szíves jó kívá „násai; Az Isten Ns.godat minden uta „iban szerentséltesse, és hosszas idő „kig éltesse, mindnyájon Szívünkől ohajt „juk és kívánnjuk! Mellyek után ma „gunkat itten jelen lévők egygyenként „különösen, az egész Városunkat pedig „közönségesen tapasztalt egyenes Szívé „be továbbra is ajánljuk. — Melly érzé „keny Butszozót, ezen rövid ugyan, de fontos szovalta fogadta a' Fő Kormány Széki Tanátsos Ur ő Ns.ga: „Nemes Ud „varhely Varossának érdemes Előljárói, „minden Renden lévő kedves Polgárai! „Köszönöm mindenkoron hozzám muta „tott buzgó Indulattyyokai; tökéletesen „légyenek arról meggyőződve, hogy mind „azt, a' mit a' Nemes Város boldogsá „gára a' Fő Kormány Széknel és a' Fel „sleges Fejedeleminél véghez vihetek, meg „tenni a' mint fő kötelességemnek tar „tom, ugy el nem mulatom; tartisanak „engemet jó emlékezetekben, zárjanak bé „tapasztalt jó szívü kebelékben, az Isten „áldja meg az Urakat mind különösen, „mind pediglen közönségesen szíveimből „kivánom.“ — El vált ekkor ő Nagyságá „tol a' Nemes Magistratus, de kísérték a' többi hívséges Polgárok egész a' Szék Hidjáig, ottan az eddig való Lovak fris „sékkel váltatván fel, a' kísértő sokaság is ujj sereggei tseréltetett fel, a' melly Sz. Keresztúron kedves Vendégét éljen Baró

Jo'sika János Fő Kormányiszéki Tanácsos és Provincialis Fő Commisarius Úr ő Ns. ga, éljen! éljen! éljen! kiáltások közt tovább botsátotta azzal a' buzgó könyör-géssel, hogy a' Fő Gondviselő tartsa meg hosszas időkre azt, a' ki nagyra szüle-tett, a' kit, már is nagygyá tett, és a' ki, a' köz Jóért mint Fáklya lobog, és sze-rentsésen hozza vissza minél hamarébb, hogy mi közünkbe így köszönthessen be: „Nemes Sz. Udvarhely Várossa! Imé a' mit elkezdettetek, én véghez vittem; itt az UNIO! már légyetek boldogok, Em-ber társaitokhoz szelidséggel, Előjárói-tokhoz tisztelettel viseltessetek, Felsőges Fejedelmünkhöz a' kinek kegyességéből azt meg nyertétek, mint háládatos Pol-gárok légyetek hívségesek.“

Ma gy a r O r s z á g.

Ungvárról Novemb. 7-dikén: — Az Ungvári Kir. Gymnasiumban tanuló if-juságnak sokasága, és a' Parochialis Tem-plomnak szüke arra birta a' helybeli érdemes Director Urat, hogy ezen alkalmanságnak elhárítása végett, az Oskolai épületben egy Kápolyna felállításá-ra minden figyelmét fordítsa, mellyben a' számos Oskolai ifjuság nem tsak közhanem Vasárnapokon is ájtatosságát végezvén, a' Parochialis Templomban helyet engedjen a' Városi híveknek.

Szerentsés is volt ezen dologban a' fent titulált Director Ur, mert nem tsak a' Méltóságos Szathmári Püspök Urtól egy Kápolnya felállítására szükséges engedelmet, hanem még a' buzgó és tehetősebb Uri Hiveltől segítséget is nyert.

De minden fáradságainak és igyekezetének jutalmát tsak e' folyó esztendőben November' 3-dikán érhette, a' midőn tudni illik, a' nevezett Oskolai épületben felállított, és szükséges szép, tsinos, együgyű, — Isteni tisztelethez illő — és nem felesleg eszközökkel fel-ékesített Kápolnyát, Ungvári Esprest, és Plébánus Fő Tisztelendő Lin-czy József Ur megszentelte volna.

Melly eset egyéb eránt is nevezetes ezen városra, tsak azért is örvendetes vala, hogy a' Méltóságos Munkátsi Püspök Pótsy Elek Ur, a' ki soha egy alkalmatosságot sem mulaszt el, mellyben a' Tanuló ifjusághoz való pártfogását megmutathatja, nem tsak a' szenteltetés idejében megjelent, hanem a' Director, Professor Urakat, és egyéb jelen lévő Uri személyeket felhíván megvendégelte, és így mutatta-meg, melly nagyon szíven fekszik a' valódi nevelésnek előmozdítása.

* * *

A' Temesvári Királyi Kamara Adminisztrációjánál Nov. 4-dikén jeles innep-lés tartatott, a' midőn a' Sz. András Kameralis Kerületnek Tisztartója Richter Károly János Ur saját kérésére nyugodalomra tételvén a' 46 esztendőig tett hasznos szolgálatjáért Felsőges megelégedés-jelül a' Polgári Érdemeknek arany Medallijával Méltóságos Urményi Ferencz Udvari Tanácsos és Kamarás Ur által fel-ékesített. Ezen megtiszteltetés számos Uri Vendégelnék, és a' Szent Andrási Kerületbeli Helység Biráinak jelenlétekben ment véghez, 's azt a' Mélt. Administrector Urnál adatott gazdag vendégség követte.

Orvosi Tudósítás.

Az emberi test külső színére gőz formában alkalmaztatott bűdöskőnek gyógyító ereje, mellyel legelőször Párisban Dr. Galés, Bétsben Dr. de Carró, 's ezek után sok más Városokban külömbféle Orvosok éltek és élnek, kiknek észrevételek sserént ezen gőznek hatalmas ereje külömbféle betegségekben, nevezetesen a' köszvény nyavalya minden-for májiban, mindenféle bőrkiütésekben, a' kézeknek és lábalmak szelítéseikben, a' fargo tsóntoknak, mozdithatatlanságaikban, külömbféle fekélyekben, foganatosnak lenni tapasztaltatott, engemet is arra indítottak, hogy hasonló bűdöskőgőz-el füstölő készületet az ide való érde-

mes Publicumnak számára készítenék. Ezen füstölő készület legyen a' magam lakásomnál az Országúján a' Remolt Ur középső házában Nro. 436, az első emeletiben, a' Hacker épületének áttalellenében. Ezen machinának jeles öszve-tétele, és az ezzel öszve kaptsolt házi dolgoknak alkalmas elrendelése, melly által minden lehetséges alkalmatosság a' véle élőknek számára készen áll, a' betegeknek minden kívánságokat bételley-sítik. Azok kik ezen füstölő készülettel élni kívánnak vélem minden nap 12 órá-tól fogva 1 óráig a' fentjegyzett lakásom-ban ezen dolog felől beszélhetnek. Az ára minden ilyen egygyes füstölésnek három forintra határozatilik váltó czédulá-ban. Pesten November' 16-dik napján 1818.

Islandiai - Moh (Lichen) Csokoládé.

A' melly hasznos voltára nézve híres szerzeményről jelenti az Alólirt, hogy ez nálla Felsőség' engedelmével, vala-mint nagy ügy kissébb részekben is, 1 és 2 szám alatt, mellyek közzül az utóbbi nemü Vaniliával van készülve, minden egyébféle legjobb Csokoládékkal egye-temben, találtatik.

Lehner Filep,
polgári Csokoládésináló, a'
Wolzeillban, a' Bétsi Ön-
kéntyállalkozottnál (zum
Freywilligen) Nr. 852.

J e l e n t é s.

Melly által közönségessé tétetik, hogy a' Csász. és Kir. Nagybányai fő Bányász Tisztseg, és Kerületbéli Bányász Törvényszék részéről a' Regale Beneficiu-moknak kiárendáltatása végett három egy-mást követő első Május 1819-dik esztendőtől fogva 1822-dik esztendőnek Apri-lis hónapjának utolsó napjáig tartandó esztendőkre, vagy ha valaki találkozna, a' ki ezüst pénzbe az árendális summát

lekötni szándékoznak, hat esztendőkre, következő licitacionális terminusok ha-tározatilik meg, egy mint:

Az Erdély Ország Bővár vidékében helyheztetett Kapubányai Bánya hely-ségre nézve tulni illik az alsó Handal-ban lévő Serhánnak hozzá tartozandó Pá-linka főző házzal, Kortsnával és Mészárszékkel egygyütt, nem külömben a' felső három, és alsó két kő járasu lisztes Mal-molnak, a' felső Handali fogadónak, Mé-szárszéknek és Csapszék árendájának Li-citatioja 1819-dik esztendőnek, Januari-us hónapnak 4-dik napjára.

Továbbá ugyan azon Erdély Ország-ban Belső Szolnok Vármegyében lévő Oláhláposi Uradalomhoz tartozandó Oláhlápos, Libothini, Batizpolyáni, Strim-buli, Pojana, Meruluj, és Oláhlápos-bányi Helységek Kortsnáinak, Mészárszéknek, és Malmainak Licitatioja 1819-dik esztendőnek Januarius hónapnak 11-dik napjára.

Végre a' Nagybányai Nemes Szath-már Vármegyében helyheztetett Királyi Fiscalitásbéli, egy mint nevezetesen, Dobrovitzai, Oroszfalusi, Sándorfalusi, Pusz-tateleki, Nyegrefalusi, Laczfalusi, Győr-kefalusi, Sargefalusi, Felső- és Alsó-Fernezelyi, nem külömben Bajfalusi Korts-mák, Malmok, Mészárszéknek, és Bü-döshöves-Ferdőnek Licitatioja 1819-dik esztendőnek Januarius hónapnak 20-dik napjára határozatilik, és az említett na-pokban reggeli 9 órakor az Concernens Aconomicalis Cancelláriákban fog véghez vitetni, a' hol idő közben is az árendá-lis Conditiokat és Vadium, vagy is Bá-natbérnek mennyiségét hőrebben meg-tudakolni lehet. Mind azok tehát, kiknek ezen árendákhoz kedvek volna, ezen-nel a' meghatározott napokban, Kapnik-ra, Oláhláposra, és Nagybányára, meg-híratatnak.

A' Zsidók mindazonáltal a' felsőbb rendelkezések képeste, minden árendá-bui kizárattatnak.